

B A N K I N W E S T Y C Y J N Y

DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO

Warszawa, grudzień 1953 r.

NR 9 ROK VIII

ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicznej

Treść numeru:

- 1/ Wyb. BIEŁKIN. Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa.
- 2/ Spis treści numerów, drukowanych w r. 1953.
 - a/ według kolejności wydań,
 - b/ " autorów,
 - c/ " źródeł.

W A R S Z A W A

ROK VIII

1953

Tytuł oryginału
i źródło:

W. BIELKIN.

"Iz opyta analiza siebicstoimosti
stroitelstwa"

"Wiadomik Statistiki"

Organ cientralnogo statisticzeskogo
uprawlenja pri Sowietic Ministrow SSSR.

Nr.4. - 1953.

Gosstatizdat - Moskwa .

W. BIEŁKIN

Starszy ekonomista Wydziału
Statystyki budownictwa inwestycyjnego Urzędu Statystycznego miasta Moskwy.

Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa:-

Urząd Statystyczny miasta Moskwy w pracy nad statystyką budownictwa inwestycyjnego w równej mierze jak kontroli dokumentarnej i analizie danych sprawozdawczych - dotyczących wielkości wykonanych robót , liczebności robotników i pracy zarobkowej , - poświęca wiele uwagi analizie jakościowych wskaźników , a w szczególności - wskaźników kosztów własnych robót budowlanych i montażowych .

Obniżka kosztów własnych budownictwa powinna dać pokaźne środki dla pomyślnego wykonania pięcioletniego planu inwestycji .

Poziom kosztów własnych w budownictwie jest syntezą wyników wykonania planu inwestycyjnego , w zakresie zatrudnienia , mechanizacji robót budowlanych i montażowych , przestrzegania normatywów zużycia materiałów .

Urząd Statystyczny przeprowadza analizę kosztów własnych na podstawie badań sprawozdawczości : z kosztów własnych / wzór 28-ks / ; z wykonania planu robót budowlanych i montażowych / wzór 1-ks / ; z wykonania planu zatrudnienia w budownictwie / wzór 26-ks / ; z mechanizacji budownictwa i wykorzystania maszyn budowlanych / wzór 25-ks / ; z dostaw i zużycia materiałów budowlanych / wzór 27-ks / . Sprawozdania roczne przedsiębiorstw zawierają pełny materiał dla analizy kosztów własnych organizacji budowlanych .

Niezbędnym warunkiem analizy kosztów własnych - prócz badania danych statystycznych sprawozdawczości - jest poznanie przez pracowników Urzędu Statystycznego konkretnych czynników podróżenia lub potanienia kosztów budowy , zbadanie ewidencji księgowej i operacyjno-technicznej .

Analizując koszty budownictwa według danych sprawozdaw-

wyższy, niż był wtedy, gdy ustalano jednostkowe ceny kosztorysowe np: dźwigi zwykłe zamienione zostały przez suwnice ; prymitywne kozły do pionowego transportu cegieł , zamieniono pojemnikami; Zmechanizowano wiele robót , które dawniej wykonywano ręcznie . Dlatego nie można ograniczać się do porównania faktycznych wydatków z wydatkami przewidzianymi w tej pozycji kosztorysu.

Połniesienie poziomu mechanizacji prowadzi do tego , że nakłady w pozycji "Eksploatacja maszyn budowlanych" z reguły przewyższają normatywy kosztorysu. Zrozumiałym jest, że mechanizacja robót budowlano-montażowych musi wywarzyć wpływ na obniżkę kosztów, przewidzianych w innych pozycjach , a w szczególności wpływać na zmniejszenie nakładów na robociznę i materiały. Jednak niesłuszny byłoby twierdzić, że podróże po pozycji "Eksploatacja maszyn budowlanych" jest wynikiem li-tylkó połniesienia stopnia mechanizacji. Często podróże jest wynikiem niedostatecznego wykorzystania na budowach maszyn i mechanizmów. Zagadnienie wykorzystania mechanizmów może być zbadane na podstawie danych "sprawozdania z mechanizacji budowy i wykorzystania maszyn budowlanych " /wzór 25-ks/.

Porównując dane pierwszej części tego sprawozdania w roku sprawozdawczym z danymi roku ubiegłego można ustalić, o ile podniósł się poziom mechanizacji w zasadniczych rodzajach robót budowlano-montażowych. Według danych drugiej i trzeciej części tego sprawozdania, można ustalić stopień wykorzystania maszyn i mechanizmów w przerobie i w czasie.

Wśród pozycji bezpośrednich wydatków , pozycja "Inne nakłady bezpośrednie" jest najbardziej złożoną . Danych dotyczących wielkości poszczególnych nakładów wykazywanych w tej pozycji ,ani danych o przyczynach przekroczeń lub oszczędności wydatków - w porównaniu do normatywów kosztorysowych nie zawiera ani bieżąca, ani roczna sprawozdawczość". Z tych względów analiza nakładów wykazanych w pozycji "Inne nakłady bezpośrednie" jest możliwa jedynie na podstawie materiałów , uzyskanych podczas kontroli przedsiębiorstwa.

Materiały kontroli wykazują , że jedną z głównych przyczyn podróżenia w tej pozycji są dość częste przewozy zewnętrzne i w granicach **płacówy budowy** . Wielkość nakładów na przewozy zewnętrzne i na terenie zależy np. od tego, jak są rozmiieszczone na miejscu budowy przedsiębiorstwa, wykonujące elementy budowlane, półfabrykaty;

gdzie są magazyny i inne tymczasowe budynki - gdzie znajdują się kamieniołomy, bocznice itp. Zbędne przewozy zewnętrzne i między obiektami budowy powodowane są w wielu przypadkach złą pracą przedsiębiorstwa , zarówno pod względem produkcyjnym jak i zaopatrzeniowym.

Nieoszczędne zużycie środków na opłatę prądu i wody , zła gospodarka energią elektryczną - jest również jednym z elementów podróżenia w pozycji "Inne bezpośrednie wydatki". Podczas kontroli jednego z przedsiębiorstw stwierdzono np. , że na budowie domów nie mieszkalnych była niewłaściwie zorganizowana gospodarka prądem elektrycznym. Na budowie nie było liczników. Przedsiębiorstwo płaciło za prąd , nie według faktycznego zużycia, lecz według globalnej mocy produkcyjnej zużytej przez mechanizmy i urządzenia. Spowodowane w ten sposób podróże wyniosło znaczną sumę . Ihne przedsiębiorstwo budowlane nie zainstalowało we właściwym czasie wodociągów . Przywożono wodę w cysternach i noszono ją ręcznie, co powodowało dodatkowe nakłady.

W analizie kosztów własnych na specjalną uwagę zasługują koszty ogólne . Koszty te są jeszcze bardzo wysokie w budownictwie. Wiele przedsiębiorstw budowlanych przekracza normatywy wydatków ogólnych , ustalonych urzędowo. Głównym czynnikiem, powodującym wzrost kosztów ogólnych jest niewykonanie planu inwestycyjnego. Koszty te zawierają takie pozycje jak np. wydatki administracyjno-gospodarcze , komunalne, dodatkowe dopłaty do robocizny itd. Są to nakłady niezależne od stopnia wykonania planu inwestycyjnego . Wysokość kosztów ogólnych jest zasadniczo ustabilizowana, a wobec tego udział kosztów ogólnych w sumie kosztów własnych przy wykonaniu planu inwestycyjnego z nadwyżką - zmniejsza się, a przy niewykonaniu planu wzrasta . To też największe przekroczenia w stosunku do ustalonych normatywów kosztów ogólnych wykazują przedsiębiorstwa, które nie wykonują planu.

Analizując koszty ogólne należy mieć na uwadze, że wysokość ich w kosztorysie , /wykazywana w drugiej części sprawozdania wg. wzoru 23-ks / może się różnić od planu ,zatwierzonego przez ministerstwo /według III części tego samego sprawozdania/. Pomimo jednolitych normatywów kosztów własnych - zatwierdzonych urzędowo

dla danego Ministerstwa - limity na ten cel otrzymują poszczególne przedsiębiorstwa budowlane w skali zróżnicowanej.

Jak zaznaczyliśmy, dla dogłębnej analizy kosztów własnych należy - równolegle z badaniem sprawozdań, otrzymywanych przez urząd statystyczny - opierać się na danych z kontroli poszczególnych organizacji budowlanych. Prace nad analizą kosztów własnych przy kontroli tych organizacji przeprowadza się w następujący sposób :

Przed wszystkim dla analizy kosztów własnych trzeba mieć dane o nakładach w pozycjach na roboty budowlane i nakładach na montaż instalacji, nie globalnie - jak to ma miejsce w aktualnych sprawozdaniach wzoru 28-ks - a osobno. Wynika to stąd, że - jak wykazały badania w szeregu organizacji budowlanych - roboty montażowe w porównaniu z budowlanymi są bardzo rentowne. Wskutek tego średnia, /przeciętna / otrzymana z dodań wyników robót jednych i drugich, nie daje rzeczywistego obrazu o tych kosztach.

Odrębne dane o koszcie robót budowlanych i odrębne o montażowych w poszczególnych pozycjach nakładów można otrzymać z księgowości , o ile dana organizacja budowlana księguje nakład na roboty budowlane, na montaż konstrukcji metalowych i na montaż urządzeń na oddzielnym kontach.

Podczas kontroli jednego ze Zjednoczeń , badając osobno koszty robót budowlanych i osobno robót montażowych okazało się, że na robotach budowlanych były znaczne przekroczenia kosztów robocizny, a na robotach montażowych znaczne oszczędności .

Oszczędności te pokrywały przekroczenia funduszu płac na robotach budowlanych. W ten sposób sumaryczne dane w nakładach na roboty budowlane i montażowe mogą prowadzić do fałszywych wniosków.

Po ustaleniu wysokości wydatków osobno na roboty budowlane i osobno na montażowe - analizujemy te wydatki według poszczególnych pozycji.

Kolejność analizy dokumentów ewidencji wstępnej jest taka sama , jak przy analizie materiałów sprawozdawczych.

Do analizy kosztu materiałów potrzebne są faktury /frachty/, na zasadzie których ustala się koszt materiału u dostawcy.. Koszt ten porównujemy z wartością , wykazaną w kosztorysie.. Od wartości kosztorysowej odejmujemy różnicę , wynikłą z obniżki cen hurtowych m materiały, wprowadzonej na zasadzie uchwały Rządu.

Analiza na podstawie dokumentów pozwala też ustalić koszt materiałów, wydobywanych z kamieniołomów i koszt elementów budowlanych , wykonywanych w przedsiębiorstwach pomocniczych organizacji budowlanej. Koszt tej produkcji ustalamy z rachunków księgowości analitycznej, prowadzonej oddzielnie dla każdego rodzaju produkcji. Porównanie kosztu materiałów i elementów budowlanych , wyprodukowanych w pomocniczych przedsiębiorstwach organizacji budowlanej - z ich ceną sprzedawną w przemyśle i z ceną kosztorysową / po odjęciu obniżki uchwalonej przez rząd / pozwala na ustalenie rozmiaru oszczędności lub przekroczeń w tej części nakładów.

Analiza na podstawie dokumentów pozwala też porównać odległości , przewidziane w normatywach z faktyczną odlegością transportu materiałów. W tym celu porównuje się odległość przewozu przewidzianą w kosztorysie - z odlegością faktyczną , wykazaną w listach przewozowych.

Przy kontroli przedsiębiorstw budowlanych ,korzystających z usług przedsiębiorstw samochodowych, będących na rozrachunku gospodarczym , faktyczną odległość przewozu towarów ustala się według dwukierunkowych opłat za przewóz.

Dla analizy wydatków na robociznę wykorzystuje się zlecenia .

Analiza wydatków na fundusz płac , przeprowadzona na podstawie dokumentów , pozwala wykryć przyczyny przekroczeń na tych odcinkach, na których nie dałoby się ich ujawnić, tylko na zasadzie sprawozdawczości. Tak np.. kontrola zleceń na roboty betoniarskie i murarskie , przeprowadzona w jednej z organizacji budowlanych wykazała, że robocizna za donoszenie cegły do miejsca układania muru znacznie przewyższa normatywne kosztorysowe, pomimo, że na budowie był dźwig wieżowy, który,

jak wiadomo, umożliwia transport pionowy i poziomy. Analiza danych, zawartych w zleceniach wykazała, że dźwig nie był należycie wykorzystany. Niedostateczne wykorzystanie dźwigu było jedną z przyczyn, które spowodowało podrożenie robót na tej budowli w pozycji kosztów "Zasadniczy fundusz płac na robociznę".

Do analizy wydatków za eksploatację maszyn budowlanych używa się następujących dokumentów ewidencji techniczno-operacyjnej i księgowej : raport maszynisty ; rachunki za eksploatację maszyn budowlanych , należących do organizacji składającej sprawozdawczość ; opłaty za wynajem i dzierżawę maszyn budowlanych od bazy ; Podział na wydatki na eksploatację własnych maszyn budowlanych i na wydatki , związane z wynajmem maszyn. - daje bardzo ciekawy materiał do analizy , którego nie można otrzymać ze sprawozdawczości. Różne są czynniki wpływające na wysokość jednych i drugich wydatków. Wydatki na eksploatację własnych maszyn budowlanych zależne są niestety od intensywności ich wykorzystywanej ale i od właściwej konserwacji ; natomiast wydatki na dzierżawę określa czasokres , a więc zależą nieco całkowicie od intensywności wykorzystywania maszyn.

Począk kontroli organizacji budowlanych dla dokonania analizy kosztów własnych należy badać niestety dokumentację ewidencyjno-statystyczną - ale i planową, jak np przykład plany organizacyjno-technicznych zamierzeń. Plan organizacyjno-technicznych zamierzeń jest podstawą planu obniżki kosztów własnych w budownictwie i planu akumulacji . Przedsiębiorstwa budowlane, planując zamierzenia organizacyjno-techniczne winny obliczyć efekt ekonomiczny, podając oszczędność w każdej pozycji , na której winno się ją osiągnąć . Dlatego sprawdzając podstawę zamierzeń , mających wpłynąć na obniżkę kosztów własnych , zapoznajemy się z planem zamierzeń organizacyjno-technicznych i ich realizacją. .

Przy zestawieniach i przy analizie kosztów własnych w budownictwie powstają trudności, wywołane niedokładnością i niedoskonałością instrukcji C.U.S. ^{X/} ZSRR dotyczącej sprawozdawczości z kosztów własnych /wzór 28-ks/. Niedawno zmieniono wzory sprawozdań z kosztów robót budowlanych i montażowych ; w drugiej części tego wzoru we wszystkich pozycjach wprowadzono nowe wskaźniki - wydatki według kosztów planowanych . Lecz niemal wskaźówek jak się wypłnia te

rubryki. Powoduje to chaos ponieważ przedsiębiorstwa budowlane różnorodnie robią zestawienia sprawozdawczości według wzoru Nr. 28-ks. Obniża to jakość sprawozdań z kosztów własnych. Trzeba koniecznie ulepszyć instrukcję o zestawianiu sprawozdawczości z kosztów budownictwa.

Najważniejszym zadaniem służby statystycznej jest podniesienie poziomu analizy materiałów statystycznych ; wykorzystanie tych materiałów dla wyciągnięcia praktycznych wniosków , dla wykrycia niewykorzystanych dotychczas rezerw. Więcej uwagi należy poświęcić badaniu kosztów własnych w budownictwie na podstawie danych sprawozdawczych.

=====

"ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE" R o k 1953

Spis treści artykułów, zamieszczonych
w r. 1953. / w kolejności wydań /.

Nr.	A u t o r	T r e s ź n u m e r u
1.	Kuperman	Drogi przyspieszenia rotacji środków obrotowych organizacji budowlanych.
2.	Wałczegorski J - Rejnin	Rezrutność w projektach i kosztorysach i walka o oszczędne rozwiązania projektowe.
3.	Winogradow	Inwestycje w planie piątej pięciolatki i zadania statystyki inwestycyjnej.
3.	Kustow	O sumach zwrotnych z kosztorysów budowy.
4.	Szer	Möżliwości obniżania kosztów budowy.
4.	Krumholc - Perelman	O sumach zwrotnych w kosztorysach inwestycyjnych.
5.	Rubinstein - Grinszpan	Środki obrotowe w budownictwie wykonywanym systemem gospodarczym.
5.	Sizikow	Lepiej wykorzystywać wewnętrzne zasoby w budownictwie.
6.	Babickij	Uporządkować sprawozdawczość w budownictwie.
6.	Kartużanski j	Organizacja prawa budownictwa inwestycyjnego w ZSRR.
7.	Szumow	Usunąć niedociągnięcia w rozliczeniach za urządzenia w budownictwie.
7.a.	Zwierjew	Budżet Państwa ZSRR na rok 1953 i zadania systemu finansowego.
8.	Braude	Umowy dotyczące budownictwa inwestycyjnego w ZSRR.
9.	Biełkin	Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa.

"ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE" rok 1953.

S p i s t r e s c i artykułów, drukowanych w r. 1953.
/według autorów /

Nr.	A u t o r	T r e s c a r t y k u l o w
6.	Babickij	Uporządkować sprawozdawczość w budownictwie.
9.	Biełkin	Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa.
8.	Braude	Umowy dotyczące budownictwa inwestycyjnego w ZSRR.
5.	Grinszpan Rubinstein	Środki obrotowe w budownictwie wykonywanym systemem gospodarczym.
6.	Kartużanskij	Organizacja prawnego budownictwa inwestycyjnego w ZSRR.
4.	Krumholz Perelman	O sumach zwrotnych w kosztorysach inwestycyjnych.
1.	Kuperman	Drogi przyspieszenia rotacji środków obrotowych organizacji budowlanych.
3.	Kustow	O sumach zwrotnych z kosztorysów budowy.
2.	Wołczogorski Rejnin	Rozrzutność w projektach i kosztorysach i walka
5.	Sizikow	Lepiej wykorzystywać wewnętrzne zasoby w budownictwie.
4.	Szer	Möżliwości obniżania kosztów budowy.
7.	Szumow	Usunąć niedociągnięcia w rozliczeniach za urządzenia w budownictwie.
3.	Winogradow	Inwestycje w planie piątej pięciolatki i zadania statystyki inwestycyjnej.
7a.	Zwieriew	Budżet Państwa ZSRR za rok 1953 i zadań systemu finansowego.

"ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE" rok 1953.

Zródła z których korzystano w r. 1953.

Nr. numer. Tytuł wydawnictwa. Nr. i ch A u t o r .

3.	Finansy i Kredit SSSR.	1.	Kustow.
4.	" " "	2.	Szer.
4.	" " "	3.	Krumholz-Perelman.
5.	" " "	4.	Rubinstein-Grinszpan .
5.	" " "	4.	Sizikow.
6.	" " "	5.	Babickij.
7.	" " "	7.	Szumow.
7a.	" " "	8.	Zwierjew.

3.	Wiestnik Statistiki	6/1952	Winogradow
9.	" "	4/1953	Biełkin

1.	Gospłanizdat	książka	Kuperman
3.	Gosjurizdat	"	Braude
6.	Izdatielstwo Leningradzkogo Uniwersitieta im. Źdanowa	-książka	Kartużanskij
2.	Gos.Izdat,Literatury po stroitelstwu i architekturie	"	Wołczegorskij-Rejnin

